

2020-08-28

402-3151-2020

Avdelningen för Samhällsbyggnad och Miljöskydd
Anna Martinsson
010-2240128

Karlskrona kommun

Yttrande över identifiering av omständigheter som talar för eller emot betydande miljöpåverkan

Planens syfte och huvuddrag

Länsstyrelsen har fått handlingar om undersökning: identifiering av omständigheter som talar för eller emot betydande miljöpåverkan för samråd inför framtagandet av en ny detaljplan för Hammarby 1:13 m.fl. i Karlskrona kommun.

Syftet med detaljplanen är att pröva förutsättningarna för ny bebyggelse inom fastigheten Hammarby 1:13 m.fl., f.d. Kyrkskolan. Planens syfte är att pröva möjligheten att utveckla området med bostäder, handel och service. Projektet bedöms tillföra ca 100 bostäder (lägenheter och radhus).

En utbyggnad av planområdet föreslås ske efter det att E22 omlokaliseras norr om Jämjö. Detta medför att trafikmängden samt andelen trafik kommer att minska.

En utveckling av planområdet innebär en förtätning i redan befintlig bebyggelsemiljö vilket innebär ett effektivt markutnyttjande samt nyttjande av befintlig infrastruktur vilket stämmer väl överens med översiktsplanen. En ny översiktsplan, Översiktsplan 2050, är under framtagande.

Länsstyrelsen bedömer att planförslaget följer intentionerna i översiktsplanen.

Länsstyrelsens samlade bedömning

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Karlskrona kommun har upprättat en checklista för att bedöma behovet av att upprätta en strategisk miljöbedömning. Kommunens ställningstagande är att ett genomförande av detaljplanen inte bedöms få betydande miljöpåverkan och att en MKB enligt 4 kap 34 § plan- och bygglagen (PBL) inte krävs.

Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning om att det inte finns skäl att anta att planen medför betydande miljöpåverkan med stöd av 4§ sista stycket förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Länsstyrelsen anser dock att ytterligare underlag behövs, bland annat avseende dagvatten/dricksvatten, kulturmiljö samt fornlämningar, detta bör utredas i det fortsatta planarbetet.

2020-08-28

402-3151-2020

Länsstyrelsens synpunkter och råd

Länsstyrelsen redovisar sina synpunkter nedan som bör beaktas i det fortsatta planarbetet.

Riksintresse

Planområdet omfattas av riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap. 9 § MB och berör influensområde luftrum, influensområde för väderradar samt MSA-område och område med särskilt behov av hinderfrihet, vilket innebär att inga höga byggnader får uppföras i området. Ronneby flygplats, Luftfartsverket samt Försvarsmakten är sakägare och ska ges möjlighet att yttra sig över detaljplanen.

E22, gränsande till området i söder, är även riksintresse för kommunikation enligt 3 kap. 8 § MB och högexploaterad kust enligt 4 kap. 1 och 4 § MB. En ny vägplan finns framtagen för att omlokalisera E22 norr om Jämjö, med preliminär byggstart 2022 och färdigställd 2024.

Länsstyrelsen delar kommunens bedömning att planförslaget inte bedöms påverka riksintressena negativt.

Hälsa och säkerhet, risk för olyckor, översvämning och erosion

Buller

Enligt bullerreglerna i PBL som trädde i kraft 2 januari 2015 är det ett krav att beräknade bullernivåer ska redovisas i planbeskrivningen. Vid bedömning av bullernivåer ska hänsyn tas till prognostiserade trafikflöden för minst 20 års framtid.

Dagvatten

Länsstyrelsen anser att även om detaljplanen är över en liten area ligger den nära dricksvattentäkten. Det innebär att eventuella spill eller läckage från fordon riskerar att spridas till yt- och grundvattnet och påverka dricksvattnet om inte tillräckliga skyddsåtgärder vidtas. Den framtida dagvattenhanteringen behöver utformas så att riskerna minimeras, både vid normala regnmängder som skyfall.

Översvämning

Planområdet ligger på en sådan höjdnivå att det, enligt länsstyrelsens kartering för framtida havsvattenstånd, inte kommer att översvämmas. Delar av planområdet kan dock påverkas av kraftig nederbörd enligt kommunens skyfallskartering. Dessa lågpunkter är relativt små och vattnet bör kunna tas om hand genom fördröjning av dagvatten inom fastigheten. En dagvattenutredning bör tas fram och det är viktigt att i den tas hänsyn till framtida ökad nederbördsintensitet vid utformningen av dagvattensystemet, både avseende fysisk dimensionering och kapacitet för eventuellt reningsbehov. Extremnederbörden väntas öka i framtiden och enligt SMHI:s senaste analyser beräknas korttidsnederbördens intensitet öka med upp emot 50 procent fram till år 2100, jämfört med dagens klimat. Utifrån dagens kunskapsläge bör en klimatfaktor på 1,2-1,4 användas för att bedöma översvämningsrisken från skyfall.

Genom lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) kan dagvattnet bli en resurs i bostadsområdet och skapa mervärden. Ett integrerat system av gröna- och blåa infrastruktur ger ekosystemtjänster både för dagvattenhantering men har också en betydande klimatreglerande effekt som bidrar till att minimera urbana värmeöar och öka komforten både i inomhus- och utomhusmiljön. Integration av grön och blå infrastruktur kan göras genom gröna tak, gröna fasader, park och gröna ytor, gröna alléer och vattenytor.

2020-08-28

402-3151-2020

Strandskydd

Strandskyddets syften är att långsiktigt trygga allmänhetens tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet enligt 7 kap. 13–18 h §§ miljöbalken. Strandskydd återinträder vid upprättande av ny detaljplan. I det fortsatta planarbetet ska kommunen motivera de särskilda skälen enligt 7 kap. 18 c § MB för områden där strandskyddet avses upphävas.

Ljus och skuggning

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att detaljplanen i det fortsatta arbetet redovisar hur den föreslagna exploateringen påverkar angränsande befintlig bebyggelse.

MKN

Enligt 2 kap. 10§ PBL skall MKN följas vid planläggning. Miljökvalitetsnormer är bestämmelser om den lägsta godtagbara miljö kvalitet och är juridiskt bindande, fastställda av regeringen utsedd myndighet. Miljökvalitetsnormer finns för luft, vatten och buller.

”Frisk luft” är ett av riksdagens uppsatta miljö kvalitetsmål, där luften ska vara så ren att människors hälsa och djur, växter och kulturvärden inte skadas. För att uppnå detta mål är miljö kvalitetsnormer ett av styrmedlen. Kommunerna har ansvaret att kontrollera luftkvaliteten för de flesta miljö kvalitetsnormerna.

För ytvatten finns miljö kvalitetsnormer för kemisk status (kvicksilver, TBT m.m.) och ekologisk status (bottenfauna, fisk m.m.). För grundvatten finns miljö kvalitetsnormer för kemisk status och kvantitativ status (dvs. att det råder balans mellan uttag och nybildning av grundvatten).

Miljö kvalitetsnormen för buller gäller omgivningsbuller från alla vägar, järnvägar, flygplatser och tillståndspliktiga hamnar. Den gäller även omgivningsbuller från vissa större, utpekade industrigrenar i de största kommunerna.

Mellankommunala frågor och regionala förhållanden

Planförslaget bedöms inte beröra mellankommunala eller regionala frågor.

Naturmiljö

Inom planområdet finns ett antal skyddsvärda träd, även träd som inte inventerats ännu kan antas skyddsvärda, om skyddsvärda träd kan befaras utsättas för skada eller åtgärder, krävs samråd med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Även åtgärder inom område med naturvärden kan kräva samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Skyddsvärda träd

Grova, gamla eller ihåliga träd har en mycket stor betydelse för olika djur- och växtarter. Förekomsten av sådana träd är i många fall avgörande för många hotade arters överlevnad. Generellt gäller att ju äldre och grövre ett träd blir desto fler arter kan det utgöra livsmiljö för. Med tiden får ett träd en mängd olika miljöer, till exempel grov bark, solexponerad ved och håligheter som utgör grunden för trädens stora biologiska mångfald. Eken är det trädslag som hyser flest arter, över 1500, varav mer än 500 arter utgörs av hotade arter.

Information om registrerade skyddsvärda träd hittar ni på Länsstyrelsens webbGIS – Länsfakta Blekinge. Sök på ”skyddsvärda träd” i lagerlistan och tänd båda lagren med skyddsvärda träd.

2020-08-28

402-3151-2020

<https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=4fa7cefe078a451caf94fe5d07f73771>

Ett träd bedöms vara skyddsvärt om det uppfyller något av nedan stående kriterier:

- har en stamdiameter i bröst höjd på minst 80 cm,
- hamlat träd,
- hålträd med en stamdiameter i bröst höjd på minst 30 cm,
- döda stående träd med en stamdiameter i bröst höjd på minst 30 cm,
- döda liggande träd med en diameter på minst 30 cm vid basen,
- biologiskt värdefulla träd, t ex innehåller minst en rödlistad art eller minst fyra signalarter. Kan också vara äldre senvuxna träd som uppnått hög ålder, ofta med stora partier död ved och grova knotiga grenar i kronan och/eller mycket epifytiska mossor och lavar, eller
- kulturhistoriskt intressanta träd, t. ex. vårdträd, vägmärken och sjömärken.

Särskilt skyddsvärda träd

Särskilt skyddsvärda träd är ovanliga i vardagslandskapet och bör bevaras oavsett om de påträffas i skogsmark, odlingslandskapet eller urbana miljöer. Grova, gamla eller ihåliga träd har en mycket stor betydelse för olika djur- och växtarter. Förekomsten av sådana träd är i många fall avgörande för många hotade arters överlevnad. Generellt gäller att ju äldre och grövre ett träd blir desto fler arter kan det utgöra livsmiljö för. Med tiden får ett träd en mängd olika miljöer, till exempel grov bark, solexponerad ved och håligheter som utgör grunden för trädens stora biologiska mångfald. Eken är det trädslag som hyser flest arter, över 1500, varav mer än 500 arter utgörs av hotade arter.

Sverige har ett av Europas största bestånd av jätteträd och har därför enligt åtgärdsprogrammet för särskilt skyddsvärda träd ett särskilt ansvar för att bevara dessa träd. Det svenska jätteträdsbeståndet minskar kontinuerligt samtidigt som nyrekryteringen är långsam eller saknas helt. Att bevara så många som möjligt av dessa träd och att gynna nyrekrytering har därför hög prioritet.

Nedan stående träd bedöms som särskilt skyddsvärda:

- Jätteträd: Levande eller döda träd som är grövre än en meter i diameter på det smalaste stället under bröst höjd.
- Mycket gamla träd: Levande eller död gran, tall, ek och bok som är äldre än 200 år. Övriga trädslag som är äldre än 140 år.
- Grova hålträd: Levande eller döda träd som är grövre än 40 cm i diameter i bröst höjd med utvecklad hålighet i huvudstammen.

Det finns en biotopskyddad allé längs västra stationsvägen. Skulle denna riskera att påverkas behövs dispens från biotopskyddsbestämmelserna i 7 kap miljöbalken hos Länsstyrelsen.

Vattenskyddsområde och grundvatten

Länsstyrelsen anser att det är svårt att utesluta att planförslaget inte kommer att innebära en betydande miljöpåverkan då det i planförslaget inte alls är utrett hur grundvattnet och dricksvattentäkten eventuellt kan påverkas. Uttagsbrunnen är belägen ca 100 m nedströms från

2020-08-28

402-3151-2020

gränsen till planområdet. Det är inte heller utrett om det finns några markföreningar inom planområdet.

Det nya planförslaget kommer innebära rivningsarbete, schaktningsarbete och byggnation vilket utgör en risk med att föreningar kan nå grundvattnet och dricksvattentäkten. Det kommer även att byggas en mer omfattande parkering inom planområdet mot vad det är idag. Parkeringar utgör en stor risk genom oljespill m.m. Det är också svårt att göra en bedömning på hur infiltrationsmöjligheten kommer att förändras och därmed påverka grundvattnets kvantitativa status. Dagvattenhantering kommer att förbättras i och med det nya planförslaget mot hur den hanteras idag. Men med det sagt behövs det ändå göras en omfattande dagvattenutredning då föreningsrisken är stor, då bland annat uttagsbrunnen ligger väldigt nära.

I detta tidiga skede av planen och att det saknas utredningar gör det väldigt svårt att utesluta risker och att det inte kommer ske någon påverkan på grundvattnets eller dricksvattentäktens miljö kvalitetsnormer. Därav anser länsstyrelsen att det är motiverat att åtminstone göra en avgränsade MKB för vatten där påverkan på grundvattnet, vattentäkten och att eventuell påverkan ytvattenförekomsten Åbyån utreds.

Råd enligt 2 kap. PBL

Förhållande till ÖP och program

Översiktsplan 2030 pekar ut området omkring Jämjö centrum som funktionsblandning. Planförslaget bedöms vara förenligt med gällande översiktsplan.

Kulturmiljö

Det aktuella planområdet angränsar till Jämjö kyrkomiljö. Jämjö kyrkomiljö har höga kulturhistoriska värden och skyddas av kulturmiljölagen. Kommunen behöver belysa hur en ny detaljplan förhåller sig till kyrkomiljön.

Kommunen behöver identifiera vilka kulturhistoriska värden, så som arkitektoniska, gestaltningsmässiga och historiska värden, som finns i områdets befintlig bebyggelsen och föra ett resonemang kring hur den befintliga miljön och dess kulturhistoriska värden hanteras i en ny detaljplan.

Fornlämningar

Vid platsen för skolan finns fornlämning RAÄ Jämjö 97:1, flatmarksgrav, (eller L1979:5351). Den hänvisar till uppgifter att det har tidigare påträffats förhistoriska gravar inom området. Inför markingrepp ska de ansöka om tillstånd enligt KML 2 kap.

Koppling till miljömålen

Länsstyrelsen anser att den fysiska planeringen utgör ett viktigt verktyg för att uppnå miljömålen. PBL (2010:900) är direkt knuten till miljöbalken, enligt dess 2 kap 2 §. Miljömålen ska enligt miljöbalkspropositionen (1997/98:45) vara vägledande vid tillämpningen av miljöbalken.

En översiktlig redovisning av miljömålen, det nuvarande miljötillståndet och planinnehållets förhållande till detta beskrivs, vilket gör det möjligt att bedöma föreslagna åtgärder från miljösynpunkt.

2020-08-28

402-3151-2020

Klimatanpassning

Länsstyrelsen anser att samtliga projekt bör ta hänsyn till effekterna av ett förändrat klimat. Klimatförändringar i form av ökad och intensivare nederbörd, höjda medeltemperaturer och värmeböljor, samt stigande havsnivåer, medför konsekvenser för i stort sätt alla samhällssektorer och anpassningsåtgärder är därför nödvändiga.

Det är viktigt att planområdets lämplighet över tid utreds utifrån en analys av relevanta klimateffekters inverkan på området, till exempel om ökad nederbörd kan medföra översvämning från höga flöden i närliggande vattendrag, om intensiva värmeböljor kan innebära problem med överupphettning i tätbebyggda områden eller om en havsnivåhöjning kan medföra en permanent översvämning av hela eller delar av planområdet. Analysen bör sedan ligga till grund för beslut om lämplig markanvändning, samt vilka eventuella klimatanpassningsåtgärder som behöver integreras i planförslaget för att möta effekterna av ett förändrat klimat.

Länsstyrelsen vill göra kommunen uppmärksam på de nya krav på laddinfrastruktur för laddfordon som kommer av EU:s energiprestandadirektiv och håller på att implementeras i Plan- och Bygglagen. Se mer i Regeringens Lagrådsremiss (<https://www.regeringen.se/48de6c/contentassets/24ffd5c2a3324fb4bceb9cf16bab8332/200109-lrr-genomforande-andringsdirektiv-byggnaders-energiprestanda-inkl-bilaga.pdf>). Lagen trädde i kraft den 15 maj 2020.

Energihushållning

Plan och bygglagen (2010:900) anger i 2 kap 3§ att planläggning enligt denna lag ska ske med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter, bl.a. genom en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt.

I samband med planering påverkas möjligheterna till hållbar energianvändning på främst tre sätt:

- Möjligheten till effektiva transporter, genom t.ex. lokalisering och infrastruktur.
- Möjligheten till hållbar energianvändning i byggnader genom effektiv användning och användning från förnybara källor.
- Möjligheten till produktion av värme eller el från förnybara källor.

Faktorer att beakta är bland annat lokalisering, exploateringstal, parkeringsnorm, avstånd till kollektivtrafik och turtäthet, möjligheter att försörja den nya bebyggelsen/anläggningen med fjärr-/närvarme och solvärme, tillgång till service samt funktionsblandning.

Begränsad miljöpåverkan

I Blekinge är personbilstrafiken det område som genererar mest klimatpåverkande utsläpp. Biltrafik skapar dessutom buller och andra utsläpp vilket påverkar upplevelse kvaliteten av den byggda miljön. Det är viktigt att se över förutsättningarna att förbättra kollektivtrafiken i samband med planering av nya bostadsområden för att på så sätt underlätta för de inflyttande att klara vardagen utan att bli bilberoende. Studier har visat att människor är mer mottagliga till så kallade Mobility management-åtgärder i samband med stora livsstilsförändringar, som t.ex. en flytt kan innebära. Detta är speciellt viktigt eftersom detaljplaneområdet ligger i ett litet samhälle där det finns ett begränsat utbud av t.ex. service och arbetstillfällen.

Social robusthet, tillgänglighet och användbarhet

Länsstyrelsen vill understryka vikten av att trygghet och säkerhet implementeras i arbetet med detaljplanen. Dvs trygghet till/från busshållplatser för att ingen, såväl unga som äldre ska känna

2020-08-28

402-3151-2020

sig otrygga. Det är även av vikt att områden som är allmänna tillgängliggörs för funktionshindrade.

Elektronisk kommunikation

Den digitala infrastrukturen ska enligt 8 kap. 4 § punkt 10 PBL ingå som en del i planbeskrivningen. Där står det att "Ett byggnadsverk ska ha de tekniska egenskaper som är väsentliga i fråga om bredbandsanslutning". Där det är lämpligt kan rekommenderade anläggningsmetoder ingå.

I 3 kap. 20a § plan- och byggförordningen (PBF) preciseras hur PBL:s bestämmelser avseende detta egenskapskrav ska användas. Vidare har Boverket tagit fram nya allmänna råd (2017:1) om bredbandsanslutning. Det anges också i 3 kap. 20a § PBF att

1. En byggnad som innehåller bostäder eller arbetslokaler ska vara projekterad och utförd på ett sådant sätt att lägenheterna lätt kan anslutas till ett höghastighetsnät för elektronisk kommunikation.
2. Ett flerbostadshus ska vara utrustat med en accesspunkt i eller utanför byggnaden.

Länsstyrelsen vill upplysa kommunen om att redogöra för den digitala infrastrukturen i planhandlingarna i kommande planprocess.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av funktionschef Lena Ekroth med samhällsplanerare Anna Martinsson som föredragande. I ärendet har även områdesskyddssamordnare Åke Widgren, miljöskyddshandläggare Anna Algö och antikvarie Magnus Petersson, bebyggelseantikvarie Ulrika Haraldsson, vattenskyddshandläggare Susanna Svensson, klimat- och energistrateg Sabina Berntsson, naturvårdshandläggare Elvira Isacsson Nilsson och miljöhandläggare Johanna Schultz deltagit.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.